

ADOGIT

SAGA OF A HIGH NORTH EMPIRE

This is the saga of the old family dynasty on the small island of Björköy in Hålogaland in Northern Norway. The oldest sources say that this land was called Adogit, and later Hålogi, - the land of high flames and bright nights. Life in the beautiful landscapes of the high North was not always lived in peace and harmony. The 8-episode TV drama "Adogit" brings up these old sagas: Who were these powerful people of the high North, where did their wealth come from, how did they live in their peace and their wars?

FENES FILM

ifilmCamp

The Gothic historian Jordanes in his work *De origine actibusque Getarum* (also known as *Getica*), written in Constantinople c. AD 551, mentions a people "**Adogit**" living in the far North. This could be an old form of *háleygir* and a possible reference to the petty kingdom of Hålogaland.

BERGSVEINN BIRGISSON

«Et mesterstykke!»
Mona Ringvej, Aftenposten

DEN SVARTE VIKINGEN

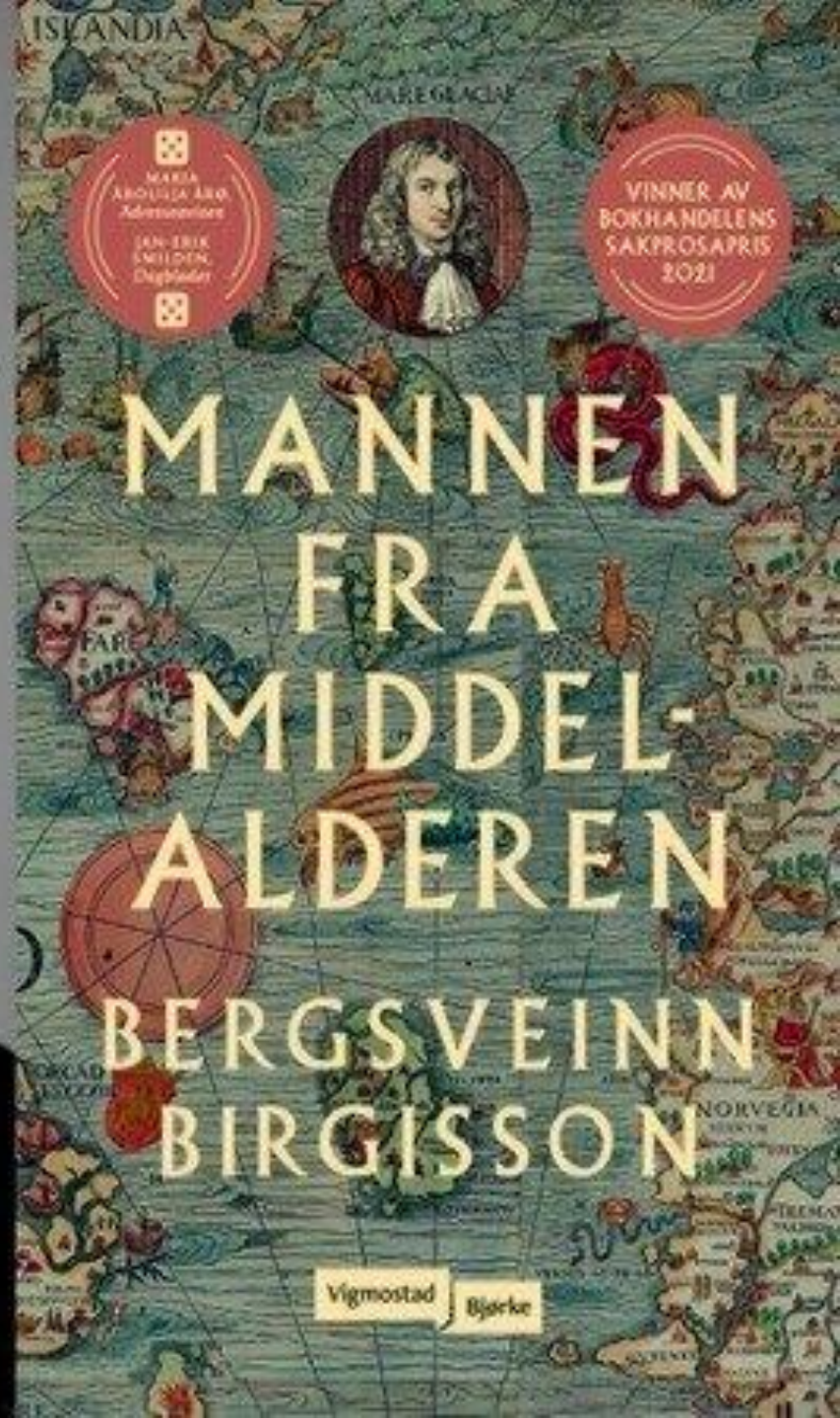
«Bessærende som en kriminalroman»
Hans Jacob Orning, Klassekampen

«Obligatorisk for alle som er det aller
minste interessert i saga og vikingtid.»
Marie A. Rø, Adresseavisen

Vigmostad

Bjørke

Fyrsti þáttur - "Þingið í Bjarköytunet"

Skilaboð í draumi

Standandi bjarndýr í logum er pyntað og stungið.

1018 (haust) - 1019

Skáli, allir eru sofandi, kona RANVEIG (25) vaknar og vekur mann sinn ÞÓRI HUND (32), og segir frá draumnum og heldur því fram að þetta varði fólkið hennar. Vandí í Finnmörk. Þórir Hundr er blendingur, hálftröll. Friður en mun stórgerðari en Samar almennt.

Hann segir henni að hann muni fara og athuga með það, en biður hana um að fara að sofa aftur.

Þórir sendir yngri bróður Ranveigar, FINN (17), til HÁREKS (52). Finnur siglir tvo til þrjá daga (hann er sjósami). Við fáum tilfinningu fyrir landsleginu [sic], kastar kveðju t.d. ættingja Rauðs hins ramma í Salten o.s.frv. Fólkið á milli Háreks og Þóris er á þeirra bandi.

Um hádegisbil á öðrum degi kemur hann að Þjóttu og fær þau svör að Hárekur er úti að reisa nýja skemmu.

Hárekr segir við Finn að það sé ekkert mark takandi á draumum og sendir Finn í burtu.

Finnur kemur um nóttina til Þóris og tjáir honum svar Háreks. Hann er úrvinda enda hefur hann lítið sofið síðan hann lagði af stað.

Første episode – Tinget i Bjarkøytunet

Varsel i en drøm

En stående bjørn i flammer, bjørnen blir torturert og knivstukket av ukjente menn.

1018 (haust) |

Langhus på en gård, alle sover, en kvinne RANVEIG (25, samisk Ranva) våkner brått opp og vekker sin mann Tore Hund (32). Hun forteller om drømmen og hun mener at det handler om hennes slektninger og hennes folk i nord. Det er uroligheter i Finnmark. Tore Hund er en blanding av samisk mor og norrøn far, slike som kaltes 'halv-troll' på norrønt - han er vakker, anelse mørk, men en del større og kraftigere enn andre samer.

Han beroliger sin kone og sier at han skal undersøke hva som eventuelt foregår oppe i nord, og ber siden sin kone om å gå og legge seg igjen.

Tore sender Ranveig sin yngre bror, FINN (17), til HÅREK PÅ TJØTTA (52).

Finn legger ut på en seilas som tar to til tre dager (Finn er det som kalles «sjøsamer»). Under seilasen aner vi det mektige landskapet i landsdelen. Finn tar land inn i mellom og hilser på folk langs ruten, bl.a. etterkommere av Raud den ramme i Salten og flere. Folket som bor i mellom Tore Hund og Hårek er alliert med disse høvdigene.

Midt på dagen i andre seilas-dag ankommer Finn Tjøtta. Han får beskjed om at Hårek er ute og bygger en ny låve, og han blir ført til Hårek som dirigerer sitt folk.

Hårek er nokså bestemt, og forteller Finn at man ikke kan lite på drømmer (norr. ekki er mark at draumum), og etter en tørr og heller kort samtale sender han Finn bort.

Finn reiser, han seiler tilbake uten stans og kommer tilbake til Bjarkøy den følgende natt. Han forteller Tore om Hårek sitt svar.

Finn er utslitt etter reisen, han har hatt lite søvn siden han dro fra Bjarkøy. Tore ber ham hvile.

On his way north Olav visits the mighty chieftain Olve in Egge and his wife Sigrid (the sister of Tore Hund). We sense strained relations as Olav grows suspicious about Olve's religious practice. We sense the Viking side of his personality begins to surface as he grows more frustrated when discovering that heathen traditions are thriving alongside the new religion.

As they travel further north this begins to lead to bloody confrontations between Olav and his countrymen which creates tension between the king and his bishop, Grimkjel.

At Bjarkøy, Tore's residence, the chieftain and king meet. They share the tragic experience about losing their fathers in a fire in their childhood. There is mutual respect, but Tore does not bend the knee which irritates Olav and things take a tense turn when religious matters are discussed but, in the end, Tore agrees to share half of his levy with the king.

|

Adogit – En saga

Året er 1030. I Trøndelag på Stiklestad, møtes Tore Hund og Olav Digre med hver sin hær. Det er en kamp mellom gammel og ny tro. Det er en kamp om makt. Tore Hund vinner slaget, men Olavs tro vinner fremtiden.

Kampen mellom Tore Hund og Olav Digre, senere kalt Olav den hellige, er det siste store slaget mellom det gamle vikingsamfunnet og den nye nasjonalmakten. Familieklanenes makt ble utfordret av nasjonsbyggende konger, og mangfoldet av guder måtte erstattes av en eneveldige Kristus.

Adogit Sagaen starter 12 år før slaget på Stiklestad. Det er en historie om et samfunn i endring. Ulike interesser skal ivaretas og forsvares. I Svealand, hos danene og i England, langs Nordvegen helt opp i nord og til Bjarmeland i øst (Kvitsjøen). Det er handel og konflikt. Gammel etikk, regler og tradisjoner. Hevn og allianser. Et samfunn med kraft og kultur i brytningstid.

Det er første gang vikinghistorien fortelles i en tv-serie fra et skandinavisk perspektiv. Det er en serie med skyhøye ambisjoner om å engasjere og underholde, men også om å gjøre sagaen fra vår egen historie relevant for oss som lever nå. Det er en ung serie fra gammel tid med unge aktører. Tore Hund er 32 år og Olav Digre er 27 år når serien starter i 1018.

Forfatteren bak Adogit er Bergsveinn Birgisson. Han er doktor i norrøn filologi og forfatter, og en av verdens fremste forskere på den gamle norrøne litteraturen. Som formidler har han utgitt ti bøker, blant dem «Den svarte vikingen», historien om Geirmund Heljarskinn.

Nå kan slaget på Stiklestad komme på TV-skjermen

Nordlendinger vil fremstille stiklestadslaget som handelskamp i TV-serie.

GAUTE ULVIK HAUGAN
gaute@t-a.no

Det er drøyt seks år til nasjonaljubileet i 2030, og hva hadde vel passet bedre enn en real film om slaget på Stiklestad og vikingtiden? Ironisk nok er det noe på trappene: en TV-serie. Om Tore Hund ...

– Helten Olav fikk alt av omtale og historie på grunn av sin helgenstatus etter slaget. I skyggen av alt det som skjedde på Stiklestad og sørover sto det et maktsentrum i nord. Tore Hund har siden slaget vært skurken, men her ligger en svært vakkert fortalt norsk historie som er underfortalt.

– Et episk drama
Det sier Sigurjon Einarsson i Fenex film. Isending med et liv i filmbransjen og en svigerfamilie i øyriket rundt Tore Hunds sete på Bjarkøy i Harstad. Om alt går som planlagt blir serien om Tore Hunds dynasti å se hos en internasjonal strømmetjeneste om et par-tre år.

– Litt paradoksal er Tore Hund kommer på skjermen før Olav den hellige? (Om man ser bort fra Prima Veras film fra 1983)

– Nja. Da jeg satte meg inn i historien på stedet skjønte jeg fort at dette kunne fortelles som en skikkelig episk saga. Vi har allerede 200 sider manus, og jobber mot åtte episoder. Vi har også lagt en plan for sesong to, sier Einarsson.

Einarsson har fått med seg produksjonsselskapet Rein Film og den nordnorske offentlige eide filmhuben FilmCamp, og stiftet selskapet Adogit AS med dette prosjektet som formål. Einarsson opplyser at selskapet enn så lenge i hovedsak er privat finansiert, i tillegg til et lokalt offentlig tilskudd og støtte fra lokalt næringsliv.

Fulgte historien

Men så ytterligere styrker Einarssons engasjement går tilbake til barndomsminner. I barndommen var jeg gårdsgut på en gård med historie tilbake til landnåmet på Island rundt år 890. Historien om Olav Einarsson som kom fra Norge og startet gården har alltid fascinert meg, og jeg har nistet litt i historien siden. Seinare i livet ble jeg så heldig å gifte meg med en kone og få svigerforeldre som begge kommer fra Øyriktet i nord, og så viser det seg altså at det var her Olav Blekk kom fra, forteller han.

– Noe førte meg hit, tenker jeg. Filmgründeren har nå fått med seg blant andre forfatteren Bergveinn Birgisson til å skrive manus, og han bobler over av

LAGER TV-SERIE: Disse skal lage serien «Adogit». Fra venstre Mathis Støle Mathisen i Rein Film, Kjetil Jensberg i FilmCamp, Sigurjon Einarsson og Alexander Olaf Korsnes i Rein Film. FOTO: ADOGIT

VIL BYGGE: Her er filmskaperne på befaring på Bjarkøy for å se hvor de kan spille inn TV-serie. Her ønsker de også å bygge en viking-filmby. Fra venstre: Kjetil Jensberg i FilmCamp, Sigurjon Einarsson, manusforfatterne Bergveinn Birgisson og Otto Geir Borg. FOTO: ADOGIT

entusiasme når han forklarer hvordan dette TV-dramaet kan utspille seg.

Mellom linjene

– Bergveinn har sin egen måte å tolke Snorre på, og leser mye mellom linjene og dikter videre på det. Vi starter vår historie på slutten av 900-tallet hvor både Tore Hund og Olav Haraldsson er unge menn hvis fedre begge nylig er drept til døde av Sigrd Storåra.

Einarsson presiserer at ambisjonen er å legge dramaet så tett på den faktiske historien som mulig, men at man må trekke utorden innimellom.

– Den nordnorske historien baserer seg på mange myter, siden det er lite nedskrevet og storbeten på kysten. De havnet i skyggen av alle kongesagaene sørpå. Men her var det enorm rikdom styrt av mektige familier som ble rike på handel med russere og samer.

Denne rikdommen og handelslinjene ville selvsagt kongene sørpå gjerne ha en del av, og avstedkom generasjoner med konflikter mellom sør og nord. Noe som resulterte i blant annet landnåmet på Island – og slaget på Stiklestad.

– Slaget var motstandsbevegelse

– Bondeløsheten på Stiklestad måtte ikke opp som motstandere av Kvitekrust, de var mot at Olav Haraldsson hadde frarøvet dem handelslinjene fra

nord til sør. Slaget var nok handelspolitisk, og en kamp om å få eie seg selv. Noe som i aller høyeste grad fortsatt er relevant i dag, sier Einarsson.

Denne motstandsbevegelsen vil være sentral i TV-serien «Adogit» – et ord som stammer fra 500-tallet og var de innfødte begrep for «landet av høy flammes», eller «Midnattslovs rike».

– Motstanden foregikk lenge etter Stiklestad, og mange hundre år etter kan vi begynne å skjønne hvilke krefter som rådet da kristendommen skulle innføres i landet, sier han og repeterer allerede nå at slaget på Stiklestad vil få mer enn en av åtte episodene.

Må satse internasjonalt

Men å lage en serie som angir dagens publikum krever både innsats og offer. – Skal man nå igjen om i denne bransjen må det underholde. Det er ingen «walk in the park» å få laget en TV-serie, sier Einarsson, og utdypet at de tenker potensial langt ut over norsk grensa.

– Og da må det gjerne tøyess litt i fakta for å få filmkapitalen til å bite på og finansiere.

– Selv om vi støtter oss godt til kildene og forskningen Bergveinn og flere har gjort, så skal denne TV-serien ha alle de dramaelementer som en klassisk vikingfilm skal ha: Spenning, slåssing, sorg og glede, intriger og begjær. Vi skal ikke lage en

dokumentarserie, men vi skal skildre så nært kildene som mulig uten å være for akademiske, sier han.

For det er nødvendig om man skal få med seg utenlandsk kapital og produksjon.

– Vi har allerede fått med oss produksjonsselskapet Rubicon TV, og med dem og deres internasjonale kontakter på laget begynner det å skje ting. Men det krever blant annet kjente navn både på manus og regi. Vi jakter regissør nå – og vi sikter høyt!

Tommer kilden!

Sånt tar tid, og koster penger. Derfor planlegger de, og skriver også allerede for en potensiell sesong to.

– Og vi vil spille inn alle scener og hendelser som utspiller seg på norsk jord i Norge, og ikke minst Nord-Norge. Målet er å få bygget en landsby som scenografi på Bjarkøy, som etterpå kan brukes til turisme og formidling. Det er essensielt å tenke effekter som filmturisme samtidig som man planlegger selve filmatiseringen.

Nå kommer altså Tore Hund på skjermen før Olav den hellige. Hadde det ikke vært mulig å lage film om Olav og slaget?

– Jo, absolutt. Og vi lager den nå. Du vil også få olavshistorien her. Vi skal tomme kilden. Målet er å lage noe så komplett som mulig for å trykke på så mange knapper som mulig, sier Einarsson.

– Må vike litt på fakta

Administrerende direktør Ivar Kohn i Rubicon TV gleder seg over prosjektet fra nord. – Historier om vikinger og sagaene er fortsatt interessant og salgbar. Publikum finner det tøft og spennende. Samtidig kan vi i Norge mye om temaet, mens våre naboer i Sverige og Danmark vet overraskende lite om perioden. Og internasjonale er kunnskapen i alle fall liten.

– Og kunnskapsnivået har en del å si for innholdet i slike produksjoner.

– Konkrete faktiske historier står svakere. Eksempelvis er humorserien «Vikinger» en god norsk serie, mens den amerikanske serien «Vikings» har vekket enorm interesse. Men det er laget få serier tett basert på konkret historisk research. Her handler det om å knekke en kode og treffe på både fakta og underholdning, for vi med vår kunnskap blir gjerne litt for opptatt av konkrete personer og konkrete historiske hendelser, sier han.

Om religion som makt

Han mener Adogit ser ut til å være på sporet av denne koden.

– Det handler om skurken i historien, Tore Hund. Det er en veldig interessant vinkling på en kjent hendelse, og bedre

PÅ TV: Slik ser kunstig intelligens-roboten Midjourney for seg hvordan en filminnspilling av et vikingslag ser ut. ILLUSTRASJON: GAUTE ULVIK HAUGAN, MIDJOURNEY

en heltehistorien om Olav. Vi har nok andre behov for historiefortelling i dag enn man hadde da sagaene blomstret opp under nasjonshyggningen i 1814 og 1905. I dag er det nok mer interessant å se på den norrøne samfunnshistorien og for eksempel på hvordan religion ble brukt som et maktyngende middel, sier han, og mener det er en lang mer relevant fortelling for det internasjonale markedet.

– At maktpersoner bruker religion til å bygge mer makt er nok veldig gjenkjennbart i mange deler av dagens samfunn og politikk.

Kohn bekrefter at Rubicon nå har et samarbeid med Adogit, men understreker også at dette er et tidkrevende prosjekt. Det er et stort prosjekt. Og det kan bli gigantisk om vi får

det til. Det må det også være om vi skal nå ut, for dagens publikum krever store opplevelser. Det kreves nok mer enn en hest, sier han og mener det fortsatt er et langt lærer å bleke.

– Men Adogit er et ordentlig prosjekt! Bergveinn Birgisson er en bra person til å skrive manus, og han har virkelig mange spennende innganger til stoffet, sier han.

Konas opplevelse av slaget

Så er det jo som nevnt ikke slik at dette er det første vikingprosjektet som foreslås. Storm Films i Oslo har i lengre tid hatt søknader inne hos Norsk film-

institutt om finansiering av en spillefilm om Olav den hellige. – Planen var en film sentret omkring slaget på Stiklestad, sett gjennom øynene til kona til Olav Haraldsson, sier direktør

Frederick Peter Nicolai Howard.

Blant mye annet, har han selv jobbet i årevis for å klette ut animasjonsserien «Vikingskolen» som nå har blitt en suksess for barn i flere land. Filmen om Olav strandet derimot da verden ble rammet av pandemien i 2020.

– Vi har fortsatt kjempelyst til å lage filmen. Jeg er personlig veldig opptatt av historie, og synes det er trist at vi ikke har tatt mer erisk på vikinghistorien vår på film, sier han.

– Fakta selger dårlig

Men som nevnt er filmproduksjon kostbare greier.

– Det er svært krevende økonomisk. Vi trodde vi skulle klare å lande prosjektet denne gangen, vi hadde flere internasjonale partnere med mye vi-

king-erfaring på plass. Men så kom altså pandemien. Og kulturbransjen generelt har slitt med etterdomningene i etterkant, samt at en dårlig kronekursen nå gjør det enda dyrere å lage film.

Han trekker samtidig fram at filmfondet (Norsk filmstiftutt) henger noe etter samfunnet når det kommer til priser.

– Fondet er ikke indeksregulert på mange år, slik at tilskuddsummene i realiteten står stille mens prisene stiger, sier han.

Også Howard poengterer at en veldig historisk korrekt film om Olav den hellige er vanskelig å lage. Eller mer presist – å selge.

«Snorres greatest hits»

– Vil man lage en reell vikingfilm, i Norge, på norsk, for et

norsk marked – så er det krevende å få med seg internasjonale partnere. De var fornøyd med «Vikings» de, som var en veldig omtrentlig historie. Og da lander vi på en slags «Snorres greatest hits» ...

– Noe han selv på ingen måte er fornøyd med.

– Vi har forsøkt å legge oss langt nærmere den faktiske historien i manusarbeidet. Men der kommer kost/nytte inn i bildet. Vi har vært i dialog med både NRK og Kulturdepartementet om å få til en god norsk storsatsing på en film om Olav den hellige mot 2030. For eksempel med egen bevilgning på statsbudsjettet. Men vi har ikke kommet noen vel, sier han noe oppgitt.

– Det kan virke som jubileet vil handle mer om kirkelige handlinger enn kulturelle.

Slaget om pengene

– Vi har jo fått veldig mange ganske korrekte krigsfilmer de siste årene. Er krigshistorien enklere å få penger til enn vikinghistorien?

– Det er få eksempler på vikingfilmer. Krigshistorien er jo fortsatt ferskt i samfunnsminnet vårt, samt at actionen der er veldig salgbar. Det er ikke nødvendigvis norrøne historier. En film om Olavs hellighet vil bli veldig smal, men burde absolutt ha vært laget.

En smal film er det altså vanskelig å finansiere med internasjonal hjelp, og uten offentlig støtte får man ikke laget den, mener Howard.

– Verken NRK, TV 2 eller norske Viaplay har muskler til å lage en fakta-film, og vi må sikte på de utenlandske strømmetjenestene. Og da må man til slutt tøy på Snorre. Men det går jo en smertegrense et sted for hvor mye strekk man tåler da, sier han, og forteller at de hadde manus og mye finansiering på plass da pandemien rammet – men at de da ikke turte å fortsette. Tre år etter har partene falt fra og må eventuelt starte på nytt.

– Det kreves en satsing

– Det var tydelige tegn til internasjonal investeringsvilje da, men det er ikke noe å si på sy-epoken over nå som kinoene fylles med «Barbies» og «Oppenheims», sier han.

– Men jeg skal lage denne filmen for jeg dør sier 43-åringen bastant.

– Hva tenker du om et prosjekt som Adogit da?

– Jeg heier på alle som prøver. Men det er krevende å stå fast i den historiske korrektheten i møte med investorer. Jeg tror det må en ekstraordinær bevilgning til om man skal få laget en god norsk fortelling om rikshelgen vår. Det er det som til nå om man skal få laget en god nok film på historiske premisser, avslutter Howard.

Trønder-Avisa er levende engasjert i nordnorsk kulturliv
Har du tips til gode saker og reportasjer?

Send oss en mail, gjerne med bilder og/eller video.

TIPS OSS:
KULTUR@T-A.NO

FILM

Nonne skøv Barbie ned fra kintoppen

Det måtte en grasserfilm om en demonisk nonne til for å skyve «Barbie» ettertrykkelig ned fra Kintoppen.

«The Nun 2» tar opp tråden der storsuksessen «The Nun» slapp i 2018 – etter å ha blitt sett av over 115.000 nordmenn, ifølge Filmweb. I oppfølgeren må søster Irene igjen stå ansikt til ansikt med demonen Valak. Det ville 21.456 nordmenn ha med seg sist helg.

Dermed måtte «Barbie» se seg skjøvet ned fra Kintoppen og til en andreplass i sin åttende uke på norske kinoser, med et besøkstall på 7347. Men «Barbie» kan likevel skille med et totalt kinobesøk på 628.549 her til lands.

Kintoppens tredjeplass innehas av «Oppenheimer», sett av 6730 kinogjengere sist helg, mens «The Equalizer 3: The Final Chapter» rykket ned fra pallplass og til en fjerdeplass, sett av 4909. (NTB)